

dela, da bi prodrila. — Državni zbor snide se že dne 4. julija t. l. Otvori ga cesar osobno.

Srbija. — Skupščina je na prestolni govor kraljev odgovorila v posebni adresi. V adresi se skupščina zahvaluje kralju za junaški čin, s katerim je storil konec nezakonitistim v deželi. pravi, da bo one, ki so rušili ustavo postavila pred sodišče in se končno precej obširno peča s trgovinskima pogodbama z Avstrijo in Nemčijo. Deputaciji, ki je kralju izročila to adresi, se je ta izjavil, da se mu prav zdi, če se oni, ki so rušili ustavo, pokličejo k odgovornosti.

Turčija. — Po nekem poročilu iz Carigrada prišli so na sled neki zaroti proti sultanu. Več sumljivih osob, mej njimi dva stotnika gasilcev, so zaprli in prognali. Said Paša sam bil je v nevarnosti, poklicali so ga večkrat v palačo in ostro izpraševali, a spoznalo se je, da je bil krivo tožen. Na vse obiskovalce palače se strogo pazi.

Anglija. — Dolenja zbornica vzprajala je § 4. irske predloge. V vsem je upanje, da prodere predloga, zmirom manjši. Nobena prava sloga ne vlada več in to ne mej vladno stranko, ne mej Irci in ne mej ministri samimi. Le Gladstone gre neustrašeno svojo pot, toda Irci mu tudi že pretijo, da ga bodo pustili na cedilu z vsem, če bode unijonistom toliko prijenjaval. Skoro ni upanja, da bi bila predloga še to zasedanje rešena. Irci so zaradi tega prav nevoljni.

Obrtnija.

Obrtna enketa.

(Konec.)

E. Zadruga.

21. Na kak način naj se dopolni § 115 obrt. reda ali premeni, da se olajša naprava ali zakup obrtnih podjetij ali potem zlasti naprava pomočnih strojev ali materiala za malo obrt v skupno porabo (§ 114. odstavek I.)

22. Ali naj sme v bodoče obrtno oblastvo pri potrjevanju volitve združnega načelnika in načelnika pomočnega odbora kakor doslej postopati po svobodnem predvarku (§ 119, odstavek 2 in § 120. odstavek 3) ali pa naj sme odreči potrdilo samo, če se pokaže, da dotičnik sploh ne sme voliti in voljen biti?

23. Se li naj dovoli naprava obrtnih (okrajnih, deželnih, državnih i. t. d.) zvez, ali pa osnuje obvezna organizacija?

24. Naj li ima zadruga pravico pritožiti se proti vsem odločbam obrtnega oblastva, zlasti kadar gre za to, da se komu spregleda dokaz sposobnosti, da se določi obseg obrtne opravičenosti, ali naj ima pritožba odločilni vpliv, če gre za podeljenje obrtne pravice komu?

F. Zavarovanje.

25. Seli naj raztegne zavarovanje proti nezgodam tudi na male obrtnike.

26. Kake želje so še

a) glede združnih bolniških blagajnic,

b) glede zavarovanja učencev?

c) glede osnove obligatoričnih mojsterskih bolniških blagajnic?

G. Pomočniki, delujoči v svojih stanovanjih.

27. Je li želeti in če je mogoče prepovedati obrtnikom imeti obrtnike, ki delajo v svojih stanovanjih?

H. Nedeljski počitek.

28. Zadoščujejo li določbe o nedeljskem počitku. Kako se izvajajo? Kako naj se določbe o nedeljskem počitku premene? Kako naj se izvede nedeljski počitek zlasti pri trgovinskih obrtih.

I. Obrtni sveti, trgovske in obrtniške zbornice.

29. Jeli želeti, da se vpeljejo obrtni sveti in kako naj se organizujejo?

30. Naj li preidejo pravice, katere imajo sedaj trgovske in obrtniške zbornice, po obrtnem redu, na združne zveze, (vprašanje 23) ali obrtne svete (vprašanje 29), ki se osnujejo.

Iz naših dežel so povabljeni nastopna društva, da odpošljejo svoje odposlance.

Za Kranjsko:

1. Mojsterska bolniška blagajna obrtnih zadrug v Ljubljani;
2. Gremij ljubljanskih trgovcev;
3. Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani;
4. Pomočniški odsek te zadruge;
5. Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Ljubljani;
6. Zadruga krojačev, klobučarjev in krznarjev v Ljubljani;
7. Konservativno obrtno društvo v Ljubljani;
8. Kranjsko obrtno društvo v Ljubljani;
9. Katoliške družbe rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, v Št. Vidu, na Vrhniki in v Novem Mestu, ki pošljejo skupaj enega zastopnika;
10. 1 zastopnik nemško-kočevskih obrtnikov.

Za Goriško:

1. Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici;
2. italijansko društvo: società di mutuo soccorso fra gli artigiani di Gorizia.

Za Trst in okolico:

1. Obrtni društvi v Barkovlji in Rojanu, pa gospodarsko društvo v Skednji, ki pošljejo enega zastopnika;
2. Zadruga pekov v Trstu;
3. Zadruga gostilničarjev v Trstu.

Za Dalmacijo:

„Consortio degli artisti“ v Zadru.

V Istri je prav malo obrtov in ni nobenih zadrug, in zaradi tega menda ni bilo odseku naznanjeno nobeno društvo, na katero bi se bil mogel ozirati.

Za Češko je bilo določenih 61, Moravsko 31, Šlezijo 21 društev in zadrug. Število dozdej določenih zvedencev znaša 246; ker jih pa pošljejo Galicija in Bukovina gotovo tudi čez petdeset, bode skupno število znašalo okroglo 300 mož, ki jih bo moral odsek zaslišati. Zato se pred avgustom ni nadejati enkêtnega sklepa.

Obrtniške raznoterosti.

Kako se ohranjujejo risarije napravljene s svinčnikom, da se same ne zbrisejo in zamažejo? Nastrgaj

belega voska in ga omeči s čiščenim terpentinom, in s to mehko maso, podobno polituri, namaži dotično risarijo. Ko se terpentin izhlapi, je risarija prevlečena s prozornim voskom, ki jo varuje, da se ne zamaže in da je ne poškoduje vlažnost.

Stari baržunasti trakovi, ovratniki in take stvari se osnažijo, ako so na jednom konci dobro pritrđijo, potem pa drgnejo z volneno cunjjo namočeno v bencinu. Trak postane zopet črn in tudi če je zmečkan se poravna.

Kmetijstvo.

Löfflerjev mišni bacil.

(Konec.)

Ljudje so dobro vedeli, kaka nadloga jim preti od miši, kajti spominjali so se še dobro, kako silno škodo so bile naredile miši leta 1866. Tedaj so se bile tudi sprva pokazale na neobdelanih krajih. Pomladi so le neznatno škode napravile na obdelanem polji in nikdo se zanje še dosti zmenil ni. Ko je proti koncu maja nastala vročina, se je po neobdelanih krajih vse posušilo, tako da miši neso imele jesti, napale so obdelano polje, kjer je stalo žito.

Kako škodo so tedaj delale, vidi se iz oficijalnih poročil in pa iz pripovedovanja kmečkih prebivalcev. Uničile so bile ves pridelek, in žito je baš tisto leto najlepše kazalo. Škode so bile napravile na milijone. Neki gospodar je pripovedoval, da je ravno drugi dan mislil žeti na neki njivi. Po noči je pa prišlo toliko mišij, da so vse pokončale. Neki mlinar je požel žito in ga nekaj prinesel na oslu domu. Odšel je po drugo žito. Domu se povrnivši ni našel več žita. Mislil je, da je je kdo ukradel. Skril se je in čakal tatu, če pride morda še po drugo žito. In kaj je videl. Prišlo je nakrat cele trope mišij, da uničijo in odneso drugo žito z zrnom in slamo vred.

Lahko si mislimo, da so tesalski posestniki in vlada lani, ko so se jele prikazovati miši, precej mislili, kako bi se jim ubranili. Žito je najlepše kazalo in pričakovati je bilo, da se nažanje žita v vrednosti nad 20 milijonov goldinarjev. Pretila je pa nevarnost, da ves ta pridelek uničijo mišij. Osnoval se je odbor za preganjanje mišij. Gospodje so šli v Tesalijo in začeli svoje delovanje. Kmalu so pa spoznali, da nobeno sredstvo dosti ne pomaga. Poleg neugodnosti uspehov, je pa še več živine poginilo, ker je jedla strup, ki so ga pokladali mišim. V svoji obupnosti so se bili obrnili do Pasteurja oziroma do Löfflerja, kakor smo že povedali. Ravno preveč upanja veččaki neso imeli, ker se je v Avstraliji bilo malo poprej ponesrečil poskus preganjanja kuncev z bacili.

Sam Löffler je pa tudi dvomil, če bode kaj uspeha na polji. Vedel ni, če bodo mišij hotele jesti jim položeni kruh, ko imajo že toliko zelenja, da se lahko zunaj prežive. Za preganjanje mišij je najbolje zgodnja pomlad ali pa pozna jesen, ko miši še nemajo dosti jesti. Na Grškem je ugoden čas že bil davno minol.

Preganjanje mišij začelo se je v Lariški planjavi. Mišij je bilo povsod dovolj. Vojaki so sklicali kmete, ka-

teri so prinesli belega kruha in ga narezali na drobne kocke. Pri kakem posestniku so postavili kotel, v kateri so vlili tekočino z bacili in pridejali iz cevic, v katerih so bile bacile s podlago, nekaj tekočine, tako da je tekočina bila, kolikor je moč z bacili nasičena.

Sedaj so kmetje drug za drugim svoj kruh zvrnili v kotel. Ko se je kruh dobro napil, so ga iz tekočine vzeli in zopet deli v košare. Da so se kmetje prepričali, da drugim živalim ne škoduje to sredstvo, so vpričo njih nekateri gospodje namočen kruh dajali konjem, oslom, ovcam, kozam, psom, golobom in kokošim, nekateri so ga tudi sami jedli.

Ker so od vseh strani prihajali kmetje s kruhom, je kmalu jelo primanjkovati tekočine in treba je bilo skrbeti za novo.

Kmetje so pokladali kruh v sveže mišje luknje, kakor se jim bilo naročilo. Kmalu se je pokazalo, da je bila neopravičena bojazen, da miši kruha morda ne bodo hotele. Kmetje so prihajali praviti, da so kruhi izginili in so jih najbrž pojedle miši. Čez nekoliko dnij se je iz več krajev izvedela novica, da mišij več ne delajo toliko škode. Več mišjih lukenj so Löffler in njegovi tovariši zateptali, da se prepričajo, če so v njih še žive miši. Nobene luknje neso na novo izrile, kar je dokazovalo, da jih več ni. Po dnevi so se videle mrtve ali pa močno bolne miši na polji. Poslednje so se še komaj plazile. Kakor se kaže, so živali, ko so zbolele, hitele na sveži zrak, da bi se opomogle. Vsled tega je pa bilo v luknjah le malo mrtvih mišij najti. Le v večjih gnezdih se je našlo mnogo mrtvih mladih mišij. Mnogo mrtvih in bolnih mišij pobrale so vjede.

Več mrtvih mišij je Löffler preiskal in je v njih našel mnogo bacilov, ter se prepričal, da se je mej nje zanesel legar ali vročnica.

Videč lepe uspehe je načelnik odbora za preganjanje mišij Anastasijades brzojavno odpovedal daljne pošiljatve žvepljenega ogljika, katerega so za preganjanje mišij bili naročili na Francoskem. Odbor je Löfflerju na čast priredil banket, pri katerem so tudi vladni komisarji priznavali uspeh.

Ko je Löffler videl uspeh in je Grke poučil, kako je ravnati, povrnil se je v Atene in potem preko Carigrada domu v Nemčijo. Po poznejših poročilih iz Grške je uspeh bil tako ugoden, da so lani v Tesaliji imeli dobro žetev. Seveda še boljše bi bilo, ko bi bili poprej začeli z bacili preganjati miši.

Skušnje so pa pokazale, da to sredstvo ne pomaga le proti poljskim temveč tudi proti domačim mišim. Domače miši delajo silno škodo v poslopih, stanovanjih, hlevih, svislih in žitnicah. Ker jim v hramih ne moremo polagati strupa, je dosedaj bil jedini pripomoček past.

Na prošnjo nekega trgovca, kateremu so v žitnici miši delale veliko škodo, je Löffler poskusil s svojim sredstvom preganjati domače miši. Vsebina cevke, v kateri so bacili, je razpustil v 1 litru vode, v kateri je raztopljenajna jedna čajna žličica kuhinjske soli. V cevko je